

Trondheim, 21/11-2016.

**Norges vassdrags- og energidirektorat,
Oslo.**

Prestfossan Kraftverk-Garbergelva. Søknad om konsesjon-Høring.

Vi viser til NVEs høringsbrev i ovennevnte konsesjonssak.

Naturvernforbundet og Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag vil, som ved tilsvarende tidligere søknader for denne utbygging, på det sterkeste anmode om at det ikke blir gitt konsesjon til utbygging av Prestfossan kraftverk i Garbergelva i Selbu.

Et standpunkt grunnet i de naturverdier vassdraget inkluderer, og ikke minst, ut fra det helhetlige naturbildet det aktuelle utbyggingsområde er en del av. Et område som strekker seg fra Skarvan – Roltdalen nasjonalpark – gjennom Stråsjøen og Prestøyen naturreservat til Garbergelvas mange fossefall og frem til utløpet i Selbusjøen. Dette er også tiltrådt av «Samarbeidsrådet for naturvernsaker».

Endringer for vurderingen av ny søknad.

For de ulike naturverdier som vassdraget og området inneholder, kan vi ikke se at den nye fremlagte søknad på noen avgjørende måte endrer vurderingen av de negative virkningene som har vært påvist og omtalt tidligere. Det antydes positive virkninger i den nye situasjon. Vi kan ikke se at dette på noen måte er begrunnet. Endringen i kraftproduksjonen, og de inngrep dette medfører, vil heller påvirke naturverdiene på en ytterligere negativ måte.

Garbergelvas status og betydning som uutbygd vassdrag.

Garbergelva har av Naturvernforbundet i lang tid vært en av de fremste prioriterte vassdrag for varig vern. Vurderingen av vassdraget, gjennom ulike prosesser, viser at denne prioritering har hatt bred tilslutning i mange sammenhenger. Disse vurderingene er vel kjent av alle som har vært involvert i spørsmålet om vern av vassdrag.

Det er derfor bemerkelsesverdig at Statkraft i sin søknad ikke bare unnlater å nevne, men nærmest overser disse fakta om Garbergelva. «Vassdraget er ikke varig vernet mot kraftutbygging». Korrekt i dag, men det må være av stor betydning i den totale vurdering å se nærmere på den tidligere behandling av vassdraget. Det er nettopp på grunn av vassdragets naturverdier at det flere

ganger har vært aktuelt i vurderingen av varig vern. Det har også vært fremmet flere forslag om at slikt vern burde bli gitt.

Allerede i verneplan IV fra 1993 gikk «Verneplanutvalget» inn for vern, men vedtak ble ikke fattet og forslaget ble lagt «på vent». Departementet ønsket å se det i sammenheng med planer om etablering av nasjonalpark i området. Da Skarvan- og Roltdalen nasjonalpark ble opprettet, inngikk ikke de nedre deler av vassdraget i vedtaket.

Supplering av «Verneplan for vassdrag» ble foretatt i 2005. I den forbindelse gikk både Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Fylkeslandbruksstyret og «Styringsgruppa for supplering av verneplanen» inn for varig vern. Sistnevnte henviste i særlig grad til helheten i området hvori inngår Nasjonalparken og Naturreservatet. Totalt har vassdraget i 3 større utredninger blitt forslått vernet. Det er i denne sammenheng naturlig å henvise til de planer som over tid har vært fremmet i området. Først en utbygging av Kvern fjellvatna – i dag inkludert i Nasjonalparken. Så ble planperspektivet flyttet nedover i vassdraget med oppdemming av Stråsjøen i det nåværende naturreservat og med dam på Vekta. Det er vel få i dag som ikke priser de avslag som ble resultatet av vurderingen av disse utbyggingsprosjekt.

Biologisk mangfold – områdets betydelige verdier.

Som allerede nevnt kan vi ikke se at den nye søknad om konsesjon endrer de vurderinger og konklusjoner for de negative virkninger på det biologiske mangfold som allerede foreligger. En må anta at den mer omfattende utbygging heller vil øke mulighetene for slike virkninger. Den supplerende rapport som er fremlagt ved den nye søknad, inneholder ingen vesentlige endringer i forhold til den tidligere «Miljørapport om kraftutbygging i Prestfossan»- Spikkeland 2007. Den viser at en utbygging vil medføre betydelige negative virkninger. Det vises til en rekke sikre rødlistearter innen området. Av verdifulle naturtyper nevnes særlig bekkekløft og fossesprøytsoner. Begge klassifisert som hensynskrevende. Store deler av influensområdet defineres som bekkekløft – en høyt prioritert skogtype som Norge har et internasjonalt ansvar for.

Naturtypen Høgstaude-granskog er påvist i området, kfr. nevnte rapport. Den er kategorisert som «nær truet».

Når det gjelder omfanget for det biologiske mangfoldet, ligger dette på 4,5 på en 5-punktskala fra «Stort negativt»(5) til «Stort positivt»(1). På en 9-punktsskala for konsekvensene fra «Svært stor»(9) til «Svært positivt»(1) er konklusjonen 7. Begge konklusjonene gir et helhetlig bilde av konsekvensene for det biologiske mangfold som er alvorlig negativt.

Mer grunnleggende vil vi stille spørsmål ved de biologiske undersøkelser som er foretatt ved å henvise til NVEs egen rapport – Høitomt & Gaarder, 2015. Det er de sterkt kritiserte metoder i denne rapporten som viser at rødlistearter ikke blir funnet som er benyttet både av O.K.Spikkeland og Sweco. Den nye kartleggingen i 2012 har i det minste påvist fossesprøyteområder på kalkgrunn. Dette har så stort potensiale for rødlistearter at det må undersøkes av biologer med særlig kompetanse på moser og lav. Det er stor sannsynlighet at det i forbindelse med

kalkholdige fossesprøytsoner i dette område finnes rødlistearter av mose og lav. I så fall er naturtypelokalitetene verdsatt for lavt. Derved vil også de øvrige verdivurderingene bli feil. En slik kartlegging må gjennomføres før den endelige vurdering av søknaden foretas.

Endringer i landskapsområdet.

Garbergelva går gjennom et område preget av varierende terreng. Slik sett viser den ei elv som byr på det meste. Fra den kaster seg over 300 meter ned fra Stråsjøen og til strekninger hvor den renner stille. De fire fossene setter sitt preg. En utbygging vil endre dette til et helt annerledes vassdrag og landskap.

Overordnede planer og utbygging av vannkraft i Neadalen.

Det har gjennom lang tid skjedd en omfattende utbygging av vannkraft i dette området – både i Selbu og Tydal. I Selbu er Garbergelva det eneste vassdrag av en viss størrelse som ikke er utbygd. Bare det i seg selv burde veie tungt i vurderingen av konsesjonssøknaden. Det må være en viktig intensjon i all overordnet arealplanlegging at ett slikt vassdrag forblir uutbygd. Dette fremgår også av Kommuneplanen hvor området er definert som LNF-sone 1: «Det knytter seg vesentlige sektorinteresser til disse områder som gjør at det ikke ønskes utbygging her.» Det vises også til at bygge- og anleggsvirksomhet kun er knyttet til stedbunden næring.

I søknaden henvises til at Sona – elva på den østlige side av Nasjonalparken er fredet. Hva som ligger i en slik henvisning er vanskelig å forstå. Det vil imidlertid være et argument for at begge elver som starter sitt løp i Nasjonalparken vernes. For Garbergelvas vedkommende er den helhet den er en del av i så måte mer fremtredende.

Behovet for ny kraft i Midt-Norge – produksjon av fornybar energi.

Det ble i forrige konsesjonssøknadsrunde argumentert med det sterke behov for ny kraft i Midt-Norge. Hvor begrunnet denne anførselen var den gang skal ikke kommenteres, men i dag er det i hvert fall ikke relevant. Energisituasjonen er annerledes, og det er en rekke andre forhold som vil bidra til at markedet vil endre seg. Vi vil ikke unnlate å nevne det som burde være en primær oppgave for enhver kraftprodusent – vektlegge arbeidet med energieffektivisering og den totale forvaltning av energi. Vi minner konsesjonssøkeren om den nylig fremlagte rapport fra OECD som påpeker at 49 % av ny energi må komme fra denne type virksomhet.

Det henvises til at Sør-Trøndelag fylkeskommune i sin Klima- og miljøplan – Handlingsprogrammet for 2014-2015 – anfører at fylket vil være en pådriver for at andelen fornybar energi øker. Det behøver Sør-Trøndelag fylkeskommune ikke å bekymre seg om. Denne plan og dette program ble vedtatt før Europas største vindkraftverk på Fosen ble vedtatt bygget. Skal dette trekkes inn i en konsesjonssøknad for fornybar kraft, må det tilsi at en utbygging av Garbergelva er fullstendig unødvendig.

Et vassdrag for utfordrende friluftsliv.

Sluttbefaringen i området i høsten 2012 viste at det på enkelte plasser medfører visse utfordringer å komme ned til elva. Utviklingen i samfunnet har vist at det er slike utfordringer som i dag og i fremtida vil virke tiltrekkende på mange, bl.a. mulighet for å benytte ulike båttyper. Samtidig er det på andre strekninger lagt til rette slik at det for de fleste vil være mulig å komme ned til elva. Den vil med sine flotte fossefall og stryk bli et attraktivt område for forskjellige typer friluftsliv.

Garbergelva i en verdifull natur- og landskapsmessig sammenheng.

Garbergelva inneholder mange natur og landskapsverdier som gir sterke grunner for at den ikke må bygges ut. Men enda sterkere er den sammenheng vassdraget må ses i. Det finnes neppe et område i landet hvor vi tilsvarende finner helheten i det sammenhengende landskap: Nasjonalpark – Naturreservat – En spesiell elv med naturverdier og fossefall før den løper ut i Selbusjøen.

Vi anmoder om at Statkrafts søknad om konsesjon for utbygging av Prestfossan kraftverk i Garbergelva avslås.

Vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag

Steinar Nygaard